

Kredi sigortaları ve 2006 AB İlerleme Raporu

● Tıyhan Madıp / Aktier

Kredi sigortaları, ihracat ve ithalat faaliyetlerinde bulunan sigortalıların, müşterilerin kredili satış ve kredili ihracat işlemlerinde sözleşmeden doğan yükümlülüklerini, poliçe kapsamında yer alan herhangi bir nedenden dolayı zamanında yerine getirememeleri halinde uğramış oldukları mali kayıpları teminat altına alan sigortalardır.

Kredi sigortaları, kredi sigortası ve ihracat kredi sigortası olmak üzere üçe ayrılmaktadır.

"Kredi sigortası, satıcı konumundaki sigortalıların, TC sınırları içinde yaptıkları kredili satış işlemlerinde alıcıdan borçlarını tahsil edilememeye riskine karşı güvence altına alan sigortadır."

"İhracat kredi sigortası ise, ihracatçı konumundaki sigortalıların, TC sınırları dışında yaptıkları kredili ihracat işlemlerinde alıcıdan borçlarını tahsil edilememeye riskine karşı güvence altına alan sigortadır."

Ülkemizde, 15 Haziran 1998 tarihli itibarıyla kredi sigortası genel şartları ve 15 Haziran 2000 tarihli itibarıyla de ihracat kredi sigortası genel şartları yürürlüğe girmiştir.

2005 yılı sonu itibarıyla ülkemizde 96 adet kredi sigortası ile 1 adet ihracat sigorta poliçesi düzenlenmiştir. 2006 yılının ilk 6 aylık sonuçlarına bakıldığında ise 35 adet kredi sigortası ile 34 adet ihracat sigorta poliçesi düzenlendiği bilinmektedir.

Kredi sigortaları branşında 2006 yılının ilk 6 aylık sonuçlarına bakıldığında prim ücretleri, zararlar, kurtar ve primi üretim oranları; Garanti Sigorta AŞ (yüzde 83), Koç Allianz Sigorta AŞ (yüzde 15), Anadolu Sigorta AŞ (yüzde 1), Güneş Sigorta AŞ (yüzde 1) olarak gerçekleşmiştir.

2004 yılı dünya kredi sigortaları pazarı toplam büyüklüğü 4,6 milyar Amerikan Doları'dır. Dünya da yayılan elektronik ticaret dalgasının etkisiyle, dünyadaki üç büyük kredi sigortalama grubu son yıllarda ülkemizdeki faaliyetlerine hız vermiştir.

1998'de Garanti Sigorta bünyesinde poliçe düzenlemeye başlayan ve şimdilerde ülkemizde kendi sigorta şirketini kurmaya hazırlanan Coface Grubu'nun dünya genelindeki pazar payı yüzde 17,8, Coface gibi ülkemizde kendi sigorta şirketini kur-

maya hazırlanan Atradius Grubu'nun dünya genelindeki pazar payı yüzde 21,1 ve Koç Allianz bünyesinde faaliyete başlayan Euler Hermes Grubu'nun dünya genelindeki pazar payıysa yüzde 34,4 olarak gerçekleşmiştir.

75 yıllık ticari tecrübeye sahip olan Atradius Grubu 40 ülkede 90 sube ile hizmet vermektedir. Ayrıca dünya genelinde yaklaşık 45 milyon kadar şirketin finansal yapısını kapsayan geniş bir veri tabanına sahiptir. Şimdilerde TEB Sigorta ile işbirliğine başlamıştır.

1997'den beri Türkiye pazarında yer alan ve 1998'den bu yana Garanti Sigorta, Güneş Sigorta ve Anadolu Sigorta ile çalışan ve dünya genelinde 41 milyon Türkiye'de ise 30 bin şirketin finansal yapısı hakkında bilgi birikimi olan Coface Grubu 60 ülkede yerleşik olarak hizmet vermektedir.

Dünya genelinde 40 milyon kadar şirketin finansal yapısı hakkında bilgi birikimi olan Euler Hermes Grubu ise 46 ülkede yerleşik olarak hizmet vermektedir.

2005 yılında ülkemizde en yüksek prim üretimi arpa yüzde 67,44 ile kredi branşında gerçekleşmiştir. Kredi branşında prim gelirlerinin toplam prim gelirleri içindeki payı 2004 yılında yüzde 0,04 iken bu oran, 2005 yılında yüzde 0,06 olarak geriledir. Bu oranın önümüzdeki yıllarda çok hızlı bir artış göstereceğine kesin gözüyle bakılmaktadır.

2005 yılı AB İlerleme Raporu'nda, Türk sigorta sektörünün yeterince büyük olmadığına atıfta bulunulmuştur ve 2004 yıl sonu itibarıyla, 48 firmanın primlerinin toplamının GSYİH'nin sadece yüzde 1,5'lik karşılık geldiği yer almıştır. Raporun ek olarak Türkiye'deki sigorta ve bireysel emeklilik sektöründe sınırlı bir ilerleme kaydedildiği ve sigortanın önemli konusundaki kamu bilincinin hâlâ çok sınırlı olup, sigortalı kişi sayısı ve kişi başına ödenen sigorta prim miktarının bu sebeple düşük olduğu yer verilmiştir.

Aynı raporda, Türk sigorta sektöründe AB müktesebatı ile genel uyumun sınırlı düzeyde olduğuna atıfta bulunulmuş, geçerli mevzuatın güncelliğini yitirmiş olduğuna ve bazı maddelerinin yargı tarafından geçersiz kılındığına işaret edilmiş, bu sorunun düzenleme ve denetim alanlarında boşluklar yaratılabileceği konusuna yer verilmiştir.

2006 yılı AB İlerleme Raporu'ndaki finansal hiz-

metler kısmında, sigorta sektörünün Hazine Müsteşarlığı'nın denetimini altında olduğuna ve bankacılık dışı mali sektördeki büyümeye dikkat çekilmiştir. Raporun, sigorta ve bireysel emeklilik sektöründe özellikle yükümlülük karşılama yeterliliği konusunda yaşanan olumlu gelişmelerden bahsedilmiştir. Geçerli mevzuatın güncelliğini yitirmiş olduğu ve bazı maddelerinin yargı tarafından geçersiz kılındığına bu yıldaki raporda da işaret edilmiştir. Raporun eleştirisi olarak, Türkiye'de sigorta grupları, konsolide sigorta muhasebesi ve reasürans konularının denetimine özgü mevzuatın bulunmadığına yer verilmiştir.

Ayrıca hayat dışı sigorta müktesebatına uyum söz konusu olduğunda, Türkiye'de kuasürans, kredi sigortaları ve hukuksal koruma sigorta konularının denetiminin eksikliğinden bahsedilmiştir. 2005 yılı AB İlerleme Raporu'nda yer alan eleştiriler ile karşılaştırma yapıldığında ülkemizde ciddi bir ilerlemenin sağlandığı görülmektedir.

Bu gelişmelerden hareketle, Türk sigorta sektöründe hali hazırda AB müktesebatına uyum sürecinde özellikle sorumluluk sigortaları gibi gündemde olan yeni türlerin sektörümüzü yabancı sermayenin ilgi odağı haline getirmişti.

Ayrıca geçtiğimiz ay Hazine Müsteşarlığı'nın koordinatörlüğünde İstanbul'da düzenlenen OECD (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Teşkilatı)/IOPS (Uluslararası Özel Emeklilik Düzenleyici ve Denetleyicileri Kuruluşları Teşkilatı) küresel özel emeklilik forumunda, Türkiye'deki bireysel emeklilik sisteminin kurulmasına yabancı ülke temsilcileri tarafından atfedilen önemler önümüzdeki yıllar için güven ve moral vermiştir. Türk sigorta ve bireysel emeklilik sektörü prim üretim artış, katkı payı artışı ve yarattığı istihdam olanaklarıyla Türkiye mali sektörünün parlayan yıldızlarıdır.

Yazıda yararlanılan kaynaklar;

- 1) 2005 yılı TSRSB Faaliyet Raporu
- 2) NART Risk Yönetimi Forumu Sunumları (Kasım, 2006)
- 3) Türkiye 2006 yılı AB İlerleme Raporu
- 4) Türkiye 2005 yılı AB İlerleme Raporu
- 5) TSRSB web sitesi
- 6) Kredi Sigortası Genel Şartları
- 7) İhracat Kredi Sigortası Genel Şartları